Střechy Paříže

KATHERINE RUNDELLOVÁ

ALBATROS

Střechy Paříže

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.albatros.cz
www.albatrosmedia.cz

Katherine Rundellová
Střechy Paříže – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA a.s.

Katherine Rundellová
Střechy Paříže

Katherine Rundellová

Střechy Paříže

Albatros

Bratrovi, s láskou

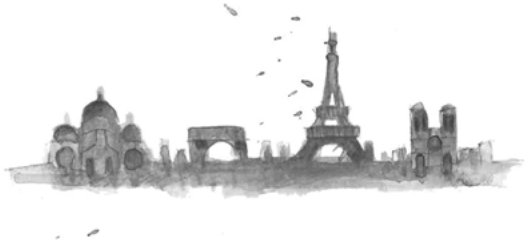

—1—

Ráno v den svých prvních narozenin bylo uprostřed Lamanšského průlivu nalezeno v pouzdře na cello nemluvně.

Byl to jediný živý tvor na míle daleko. Jen nemluvně a několik jídelních židlí a špička lodi mizící v oceánu. V jídelně hrála hudba, a to tak nahlas a dobře, že si vody zaplavující koberec nikdo nevšiml. Když vypukl křik, housle ještě nějakou dobu pilovaly. Vřískot cestujících čas od času souzněl s vysokým C.

Dítě našli zabalené v notovém zápisu Beethovenovy symfonie, aby zůstalo v teple. Proud ho odnesl skoro míli od lodi, zachránili ho jako poslední. Muž, který ho vyzvedl na záchranný člun, byl spolucestující, učenec. Úkolem učenců je všímat si okolí. Všiml si, že se jedná o holčičku, že má vlasy barvy blesku a úsměv stydlivého člověka.

Představte si noc obdařenou hlasem. Anebo si představte, jak by mohla mluvit měsíční záře, nebo inkoust, kdyby měl hlasivky.

Dejte těm věcem úzký aristokratický obličej se zahnutým obočím a dlouhé ruce i nohy, a dostanete to, co holčička uviděla, když ji muž vyzvedl z pouzdra na cello do bezpečí. Jmenoval se Charles Maxim, a jak ji držel ve svých velkých rukou – natažených, jako by nesl děravý květináč – rozhodl se, že si ji nechá.

Dítě bylo skoro určitě rok staré. Zjistili to díky červené růžičce, kterou měla připnutou vepředu a na níž se psalo „I!".

„Lépe řečeno," prohlásil Charles Maxim, „buď je té holčičce jeden rok, nebo vyhrála nějakou soutěž. Myslím, že nemluvňata se většinou do závodů příliš nehrnou. Můžeme tedy předpokládat, že první možnost je správná?" Holčička ho ušmudlaným ukazováčkem a palcem chytila za ušní lalůček. „Všechno nejlepší, mé dítě," popřál jí.

Charles batoleti neurčil jen den narozenin. Dal jí taky jméno. Ještě toho dne vybral jméno Sophie, věděl, že proti tomu zřejmě nikdo nebude nic namítat. „Máš za sebou dost dramatický a neobyčejný den, dítě," pravil. „Možná bude nejlepší dát ti to nejobyčejnější jméno. Můžeš být Mary, nebo Betty, či Sophie. Nebo také Mildred. Záleží na tobě." Sophie se usmála, když řekl „Sophie", a tak se stala Sophie. Pak Charles přinesl kabát a zavinul ji do něj a odvezl si ji domů kočárem. Trochu pršelo, ale ani jeden si s tím nedělal hlavu. Charles si obvykle počasí nevšímal a Sophie už dnes přežila větší množství vody.

Charles vlastně nikdy žádné děti neznal. Po cestě domů řekl Sophie jen toto: „Obávám se, že mnohem víc než lidem rozumím knihám. S knihami člověk vychází snadno." Jízda kočárem trvala

čtyři hodiny; Charles si Sophie položil na kraj kolene a vyprávěl jí o sobě, jako by se bavil se známostí na čajovém dýchánku. Bylo mu šestatřicet a měřil bezmála dva metry. S lidmi mluvil anglicky, s kočkami francouzsky a s ptáky latinsky. Jednou se málem zabil, když se snažil jet na koni a u toho si číst. „Budu ale opatrnější," ubezpečoval ji, „teď, když mám tebe, cellové děťátko." Charlesův domov byl překrásný, ale ne bezpečný; všude samé schody a kluzká prkna a ostré rohy. „Koupím nějaké menší židle," uvažoval. „A pořídíme husté červené koberce! I když – kde člověk sežene koberce? Asi nevíš, že, Sophie?"

Jak se dalo očekávat, Sophie neodpověděla. Byla příliš malá, aby uměla mluvit; a spala.

Probudila se, když zastavili v ulici provoněné stromy a koňským trusem. Sophie si dům zamilovala na první pohled. Cihly byly natřené nejzářivější bělobou v Londýně a svítily i za tmy. Sklep sloužil jako sklad přebytečných knih a obrazů a několika druhů pavouků; a střecha patřila ptákům. Charles žil v prostoru mezi tím.

Doma, po horké koupeli u kamen, vypadala Sophie značně bledě a křehce. Charles nevěděl, že batolata jsou tak hrozně drobounká. Připadala mu v rukách příliš malinká. Pocítil skoro úlevu, když někdo zaklepal na dveře; opatrně Sophie položil na židli, na Shakespearovu hru namísto dětského podsedáku, a bral schody nahoru po dvou.

Vrátil se v doprovodu velké šedovlasé ženy; *Hamlet* lehce provlhl a Sophie vypadala, že se cítí trapně. Charles ji zve-

dl a položil ji – nejdřív uvažoval o stojanu na deštníky v rohu a pak o vršku kamen – do dřezu. Usmál se a jeho obočí i oči se usmívaly s ním. „S tím si, prosím, nelam hlavu," řekl. „Nehody se stávají, Sophie." Potom se uklonil směrem k ženě. „Dovolte mi vás představit. Sophie, tohle je slečna Eliotová ze Státního úřadu pro péči o děti. Slečno Eliotová, tohle je Sophie, z oceánu."

Žena si povzdechla – ze Sophiina místa ve dřezu to nejspíš znělo jako úřednický typ povzdechu – zamračila se a vytáhla z balíčku čisté oblečení. „Podejte mi ji."

Charles si od ní oblečení vzal. „Našel jsem to dítě na moři, madam." Sophie je pozorovala velkýma očima. „Nemá nikoho, kdo by ji ochránil. Ať se mi to líbí, nebo ne, nesu za ni zodpovědnost."

„Ne navždy."

„Prosím?"

„To dítě je vaše *svěřenkyně*. Není to vaše dcera." Byl to ten typ ženy, co mluví kurzívou. Jeden by se ochotně vsadil, že si libuje v organizování lidí. „Tohle je dočasné řešení."

„Dovoluji si nesouhlasit," namítl Charles. „Ale o to se můžeme přít později. Děťátku je zima." Podal Sophie nátělník, začala ho cumlat. Vzal si ho zpátky a oblékl jí ho. Pak ji v rukou potěžkal, jako by se snažil odhadnout její váhu někde na trhu, a zblízka se na ni podíval. „Vidíte? Zdá se to být velmi chytré dítě." Sophiiny prsty, všiml si, byly dlouhé a tenounké, a zručné. „A má vlasy barvy blesku. Jak by jí někdo mohl odolat?"

„Budu se u vás muset občas zastavit, abych ji zkontrolovala, a nemám času nazbyt. *Takovou věc muž nemůže dělat sám*."

„Samozřejmě, klidně se zastavte," řekl Charles – a dodal, jako by si nemohl pomoct, „pokud cítíte nutkavou potřebu sem chodit. Vynasnažím se být vděčný. Ale za tohle dítě nesu odpovědnost já. Rozumíte?"

„Je to přece *dítě*! A vy jste *muž*!"

„Vaše pozorovací schopnosti jsou působivé," odpověděl Charles. „Děláte čest svému optikovi."

„Ale co s ní budete *dělat*?"

Charles vypadal zmateně. „Budu ji mít rád. To by mělo stačit, pokud se dá řídit poezií, kterou jsem četl." Charles Sophie podal červené jablko; pak si ho zas vzal a otíral ho rukávem, dokud v něm neuviděl svůj obličej. Prohlásil: „Jsem si jist, že tajemství péče o dítě, byť jsou bezpochyby temná a záhadná, nejsou neproniknutelná."

Charles si holčičku posadil na koleno, podal jí jablko a začal jí předčítat *Sen noci svatojánské*.

Možná to nebyl nejlepší způsob, jak začít nový život, ale vypadal slibně.

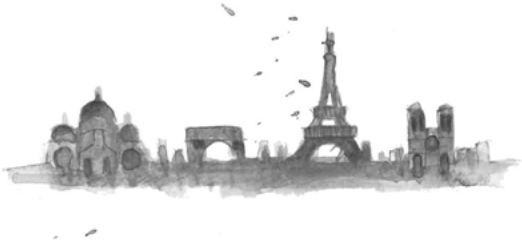

— 2 —

Ve westminsterských kancelářích Státního úřadu pro péči o děti stála kartotéka; a v kartotéce červená složka označená „Opatrovníci: osobnostní posudky“. V červené složce se nacházela menší, modrá složka označená „Maxim, Charles“. V ní se psalo: „Ch. P. Maxim miluje knihy, jak se dá od učence očekávat; také je podle všeho velkorysý, neobratný, pracovitý. Je nezvykle vysoký, ale dle lékařských zpráv jinak zcela zdráv. Je skálopevně přesvědčen o své schopnosti postarat se o svou svěřenkyni.“

Možná jsou tyhle věci nakažlivé, protože Sophie vyrostla ve vysokou a velkorysou a neobratnou dívku milující knihy. Když jí bylo sedm, měla už nohy dlouhé a útlé jako deštníky a celou sbírku skálopevných přesvědčení.

K sedmým narozeninám jí Charles upekl čokoládový dort. Tak úplně se nepovedl, prostředek se totiž propadl, ale Sophie

loajálně prohlásila, že takové dorty má nejradši. „Protože," vysvětlovala, „díky prohlubni se na dort vejde víc polevy. Mám ráda eksesivní polevy."

„To rád slyším," pravil Charles. „I když myslím, že obvykle se říká *excesivní*. Všechno nejlepší k pravděpodobně sedmým narozeninám, drahoušku. Co bys řekla na trochu narozeninového Shakespeara?"

Sophie měla ve zvyku rozbíjet talíře, a proto dort jedli z přední strany *Snu noci svatojánského*. Teď ho Charles otřel rukávem a otevřel uprostřed. „Přečteš mi kousek Titanie?"

Sophie se ušklíbla. „Radši bych byla Puk." Zkusila přečíst pár řádků, ale šlo to pomalu. Počkala, až se Charles podívá jinam, pak knížku upustila na podlahu a udělala na ní stojku.

Charles se zasmál. „Bravo!" Zatleskal o stůl. „Vypadáš jako ti elfové."

Sophie přepadla na kuchyňský stůl, postavila se a zkusila to znova u dveří.

„Skvěle! Lepšíš se. Skoro dokonalé."

„Jenom skoro?" Sophie se zakymácela a vzhůru nohama na něj mžourala. Oční bulvy ji začínaly pálit, ale zůstala na místě. „Nemám snad nohy rovně?"

„Skoro. Levé koleno se zdá trochu pokrčené. A vůbec, žádný člověk není dokonalý. Nikdo kromě Shakespeara."

Sophie nad tím později v posteli přemýšlela. „Žádný člověk není dokonalý," řekl Charles, ale pletl se. Charles dokonalý byl. Char-

les měl vlasy stejné barvy jako zábradlí a v očích kouzlo. Dům i všechno oblečení zdědil po otci. Kdysi bylo krásné, okázalé, ušité na zakázku ze stoprocentního hedvábí, ale dneska ho tvořilo z padesáti procent hedvábí a z padesáti procent díry. Charles nevlastnil žádné hudební nástroje, ale zpíval jí; a když byla Sophie pryč, zpíval ptákům a stínkám, které tu a tam zaplavily kuchyň. Měl dokonale posazený hlas. Zněl, jako by létal.

Sophie se občas, uprostřed noci, vracel pocit z potápějící se lodi a pak zoufale potřebovala někam vyšplhat. Šplhání bylo to jediné, díky čemu se cítila v bezpečí. Charles jí dovolil, aby spala na skříni. Sám spal na podlaze pod ní, jen pro jistotu.

Sophie mu tak úplně nerozuměla. Charles málo jedl a zřídka spal a nesmál se tak často jako jiní lidé. Měl ale laskavost tam, kde ostatní plíce, a byl každým coulem zdvořilý. Pokud při čtení za chůze vrazil do pouliční lampy, omluvil se a ujistil se, že se lampě nic nestalo.

Jedno ráno v týdnu dům navštěvovala slečna Eliotová, „aby vyřešila jakékoli problémy". (Sophie se chtěla zeptat: „Jaké problémy?", ale brzy se naučila být zticha.) Slečna Eliotová se po domě, v jehož rozích se odlupovaly tapety, rozhlížela, zírala na pavučiny v prázdné spíži a kroutila hlavou.

„Co *jídáváte*?"

Je pravda, že jídlo u nich doma bylo zajímavější než u Sophiiných kamarádů. Charles někdy na celé měsíce zapomněl, že existuje maso. Čisté talíře jako by se rozbíjely, kdykoli se k nim Sophie přiblížila, a tak podával pečené brambory na atlasech svě-

ta, otevřených na straně s mapou Maďarska. Vlastně by byl spokojený, kdyby se mohl živit jen sušenkami a čajem a whisky před spaním. Když se Sophie naučila číst, Charles začal whisky schovávat v láhvi s nápisem „kočičí moč“, aby na ni Sophie nesahala, ale ona láhev stejně odzátkovala, srkla si a potom zespod očichala sousedovic kočku. Nebylo to vůbec podobné, jen stejně nepříjemné.

„Jíme chleba,“ odpověděla Sophie. „A sardinky.“

„*Co* že jíte?“ divila se slečna Eliotová.

„Mám sardinky ráda,“ řekla Sophie. „A taky jíme šunku.“

„Vážně? Nikdy jsem v tomhle domě neviděla jediný plátek.“

„Každý den! Tedy…“ dodala Sophie, protože byla upřímnější, než by se jí hodilo, „rozhodně občas. A sýr. A jablka. A ke snídani vypiju celý půllitr mléka.“

„Ale jak tě Charles může nechat takhle žít? Myslím, že to nemůže být pro dítě dobré. Není to *správné*.“

Ve skutečnosti to zvládali velmi dobře, ale slečna Eliotová je nikdy moc nechápala. Sophie se domnívala, že když slečna Eliotová říká „správně“, myslí „spořádaně“. Sophie s Charlesem nežili spořádaně, ale podle Sophie to ani nebylo ke štěstí potřeba.

„Víte, slečno Eliotová,“ vysvětlovala Sophie, „já nikdy nebudu vypadat spořádaně. To ten můj obličej. Charles tvrdí, že mám nevzhledné oči. To kvůli té skvrně, víte.“ Sophie měla příliš bledou kůži, v chladu jí na ní naskakovaly fleky, a nepamatovala se, že by kdy neměla zacuchané vlasy. Sophie to ale nevadilo, protože při

vzpomínce na matku viděla ten samý typ vlasů i kůže, a její matka, to věděla určitě, byla nádherná. Její matka, tím si byla jistá, voněla po chladném vzduchu a sazích a nosila kalhoty se záplatami u kotníků.

Kalhotami ve skutečnosti možná všechny potíže začaly. Když se blížily Sophiiny osmé narozeniny, poprosila Charlese, aby jí dal kalhoty.

„Kalhoty? Není to pro ženu trochu nezvyklé?"

„Ne," nesouhlasila Sophie. „Nemyslím si. Maminka je nosí."

„Nosila je, Sophie, mé dítě."

„Nosí je. Černé. Ale já bych chtěla červené."

„Hmm. A nechtěla bys raději sukni?" Vypadal znepokojeně.

Sophie se zašklebila. „Ne, vážně, chci kalhoty. Prosím."

V žádném obchodě neměli kalhoty, které by jí padly, jen šedé šortky, jaké nosili kluci. Charles vyjekl: „Proboha! Vypadáš jako hodina matematiky." A tak Charles sám čtvery ušil ze zářivě barevné bavlny a dal jí je zabalené v novinovém papíře. Jedny měly jednu nohavici delší než druhou. Sophie je zbožňovala. Slečna Eliotová byla v šoku. „*Děvčata*," řekla, „kalhoty nenosí." Sophie však trvala na tom, že nosí.

„Matka kalhoty nosila. Vím, že ano. Tancovala v nich, když hrála na cello."

„To těžko," oponovala slečna Eliotová. Pokaždé říkala to stejné. „Ženy na cello nehrají, Sophie. A ty jsi byla *příliš* malá, aby sis něco pamatovala. Musíš se snažit být pravdomluvnější, Sophie."

„Ale ona hrála. Ty kalhoty byly černé a na kolenou zešedlé. A nosila černé střevíce. To si pamatuju."

„Jen si vymýšlíš, drahoušku." Hlas slečny Eliotové připomínal okno, které se zabouchlo.

„Přísahám, že ne."

„Sophie —"

„Nevymýšlím si!" Sophie nedodala „ty stará rozblemclá babizno!", i když moc chtěla. Potíž byla v tom, že člověk nemohl vyrůstat s Charlesem, aniž by se stal zdvořilým až do morku kostí. Chovat se nezdvořile Sophie připadalo jako nosit špinavé spodní prádlo, ale bylo těžké jednat zdvořile, když lidé mluvili o její matce. Byli si tak strašně jistí, že si všechno vymýšlí; a ona si byla tak strašně jistá, že se pletou.

„Pidiočko!" zašeptala Sophie. „Čarodějnice! Pamatuju si to." Cítila se trochu líp.

Sophie si opravdu matku pamatovala, jasně a zřetelně. Na žádného otce si nevzpomínala; pamatovala si ale kudrnaté vlasy a dvě hubené, látkou zakryté nohy dupající do rytmu úžasné hudby, a to by nebylo možné, kdyby nohy zakrývala sukně.

Sophie si taky s určitostí pamatovala, zcela jasně, že viděla, jak se maminka uprostřed průlivu přidržuje plovoucích dveří.

Každý tvrdil: „Nemluvňata jsou moc malá, aby si něco pamatovala." Říkávali: „Pamatuješ si to, co chceš, aby byla pravda." Začalo jí to lézt na nervy. Sophie si dokonce vzpomínala, že viděla matku mávat o pomoc. Slyšela, jak píská. Pískot je hodně specifická věc.

Bez ohledu na to, co tehdy policie tvrdila, Sophie věděla, že její matka se s lodí nepotopila. Byla o tom skálopevně přesvědčená.

Každou noc si Sophie ve tmě šeptala pro sebe: *Matka pořád žije a jednoho dne si pro mě přijde.*

„Přijde si pro mě," říkávala Charlesovi.

Charles vždycky zavrtěl hlavou. „To je téměř nemožné, drahoušku."

„*Téměř* nemožné znamená pořád možné." Sophie se snažila stát rovně a znít dospěle; lidé vám snáz věří, když jste vyšší. „Pořád říkáš, vždy ber v potaz všechny možnosti."

„Jenže, mé dítě, je to tak silně nepravděpodobné, že nemá cenu na tom stavět svůj život. To by bylo jako snažit se postavit dům na zádech vážky."

„Přijde si pro mě," řekla Sophie slečně Eliotové.

Slečna Eliotová byla přímější. „Tvá matka je mrtvá. Žádná žena nepřežila," vysvětlovala. „Nesmíš se nechat unést představami."

Někdy se zdálo, že dospělým okolo Sophie dělá potíže rozlišit mezi „představami" a „čistou pravdou, které nikdo nevěří". Sophie cítila, jak rudne. „Přijde," trvala na svém. „Nebo půjdu já za ní."

„Ne, Sophie. Tak to na světě nefunguje." Slečna Eliotová si byla jistá, že se Sophie plete, jenže slečna Eliotová si taky byla jistá, že křížový steh je životně důležitý a že Charles je *nemožný*, což jen dokazovalo, že dospělí nemají vždycky pravdu.

Jednoho dne Sophie našla v plechovce zbytek červené barvy a napsala jméno lodi, *Queen Mary*, spolu s datem bouřky na bílou zeď domu; jen pro případ, že by matka šla kolem.

Když ji Charles nachytal, tvářil se příliš komplikovaně, nedokázala se na něj dívat. Pomohl jí ale dosáhnout na horní část zdi a pak umýt štětce.

„Jen pro případ," objasnil slečně Eliotové.

„Ale ona —"

„Dělá jen to, co jsem jí řekl."

„Řekl jste jí, aby vám zničila vlastní dům?"

„Ne. Řekl jsem jí, aby v životě brala v potaz všechny možnosti."

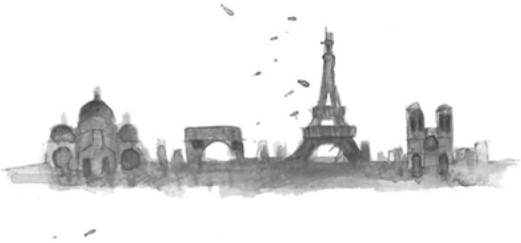

– 3 –

Slečna Eliotová Charlesovo chování neschvalovala, ani Sophiino. Nelíbil se jí jeho lehkomyslný přístup k penězům a jeho pozdní večeře.

Nelíbil se jí Sophiin pozorný, naslouchající výraz. „Není to normální, u mladé dívky!“ Nesnášela jejich společný zvyk psát si vzkazy na tapety v hale.

„To není normální!“ stěžovala si a škrábala si přitom cosi do notýsku. „Není to zdravé!“

„Naopak,“ oponoval Charles. „Čím víc slov v domě, tím lépe, slečno Eliotová.“

Slečně Eliotové se nelíbily ani Charlesovy ruce umazané od inkoustu, ani jeho klobouk, kterému se odchlipoval okraj. Neschvalovala Sophiino oblečení.

Charlesovi nakupování nešlo. Celý den zmateně postával upro-

střed ulice plné butiků, a vrátil se s balíčkem chlapeckých košil. Slečna Eliotová zuřila.

„Tohle ji nemůžete nechat nosit," hrozila se. „Lidé si budou myslet, že je narušená."

Sophie se na sebe podívala. Promnula látku v prstech. Připadala jí docela normální; pořád trochu tvrdá z obchodu, ale jinak v pořádku. „Jak poznáte, že to není dívčí košile?" zeptala se.

„Chlapecké košile se zapínají levou stranou přes pravou. Halenky – povšimni si, prosím, že to slovo je *halenka* – se zapínají pravou stranou přes levou. Jsem v šoku, že tohle nevíš."

Charles odložil noviny, za kterými se schovával. „Jste v šoku z toho, že neví nic o *knoflících*? Knoflíky většinou nehrají klíčovou roli v mezinárodních záležitostech."

„Prosím?"

„Totiž, Sophie zná důležité věci. Samozřejmě ne všechny; je to ještě dítě. Ale ví toho hodně."

Slečna Eliotová si odfrkla. „Omlouvám se, možná jsem staromódní, ale myslím si, že na knoflících *záleží*."

„Sophie," dodal Charles, „zná hlavní města všech států světa."

Sophie, postávající ve dveřích, zašeptala: „*Skoro*."

„Umí číst a kreslit. Zná rozdíl mezi oslem a mulou. Rozezná jeden strom od druhého, umí na ně vyšplhat. Zrovna dnes ráno mi říkala, jaké se používá hromadné podstatné jméno pro krávy a býky."

„Skot," řekla Sophie. „Je to skot."

„A umí pískat. Člověk by musel být mimořádně hloupý, aby

nepoznal, že Sophiino pískání je výjimečné. Mimořádně hloupý, nebo hluchý."

Charles ani nemusel nic říkat. Slečna Eliotová jeho slova smetla ze stolu jediným mávnutím ruky. „Bohužel bude potřebovat nové košile, pane Maxime. *Dámské* košile. A co ty kalhoty, proboha!"

Sophie nechápala, v čem je problém. Kalhoty jsou jenom trochu víc sešitá sukně. „Potřebuju je," bránila se. „Prosím, dovolte mi si je nechat. V sukni se nedá šplhat. Nebo dá, ale každý pak uvidí moje spodní prádlo, a to by bylo přece jistě horší!"

Slečna Eliotová svraštila čelo. Nebyla ten typ člověka, který by přiznal, že nosí spodní prádlo.

„Zatím to necháme být. Jsi ještě dítě. Ale takhle to nemůže jít věčně."

„Cože? Proč ne?" Sophie se pro štěstí prsty dotkla knihovny. „Půjde. Proč by nešlo?"

„Rozhodně nepůjde. Anglie není místo pro nevychované ženy."

Nejvíc se slečně Eliotové nelíbilo Charlesovo přání brát Sophie na nečekané pochůzky. Londýn je špinavý, říkala, a Sophie ještě chytí nějakou nemoc nebo získá špatné návyky.

V den jejích pravděpodobně devátých narozenin Charles Sophie postavil na židli a leštil jí boty, zatímco jednou rukou jedla toust a v druhé držela knihu. Stránky obracela zuby. Rohy papíru pokrývaly drobky a sliny, ale jinak se jednalo o vyhovující uspořádání.

Už se skoro chystali odejít do koncertní síně, když vtom vtrhla dovnitř slečna Eliotová.

„Takhle ji nemůžete vzít ven! Je celá špinavá! A nehrb se, Sophie."

Charles se se zaujetím podíval na vršek Sophiiny hlavy. „Špinavá?"

„Pane Maxime!" vyštěkla slečna Eliotová, „ta dívka má celý svršek od marmelády!"

„To má." Charles se na slečnu Eliotovou podíval zdvořile a zmateně zároveň. „Záleží na tom?" Potom, když viděl ruku slečny Eliotové sahat po psací podložce, vzal hadřík a začal Sophie otírat; tak jemně, jako by byla obraz.

Slečna Eliotová si odfrkla. „Trochu toho má i na rukávu."

„Déšť určitě zbytek smyje, nebo ne? Má narozeniny."

„Zásady čistoty platí i o narozeninách! Neberete ji do zoo."

„Chápu. Byla byste raději, kdybych ji vzal do zoo?" Charles naklonil hlavu. Vypadal, pomyslela si Sophie, jako obzvlášť slušně vychovaný panter. „Možná ještě můžeme lístky vyměnit."

„Tak jsem to nemyslela! Udělá vám ostudu. Já bych se styděla, kdyby mě s ní lidé viděli."

Charles se na slečnu Eliotovou zadíval. Oči slečny Eliotové zamířily k zemi jako první.

„Střevíce i oči jí září," řekl Charles. „To je dostatečná elegance." Podal Sophie lístky, aby je podržela. „Všechno nejlepší, mé dítě." Políbil ji na čelo – každoročním narozeninovým polibkem – a pomohl jí ze židle.

Sophie věděla, že existuje spousta způsobů, jak někomu pomoct ze židle. Hodně o člověku vypovídají. Například slečna Eliotová by do vás dloubla dřevěnou lžicí. Charles na to šel opatrně, pomocí konečků prstů, jako by tančili – a celou dobu, co šli po ulici, si hvízdal smyčcový part z *Così fan tutte*.

„Hudba, Sophie! Hudba je bláznivá a nádherná."

„To je!"

Charles narozeninové plány tajil, ale jeho nadšení bylo nakažlivé. Hopsala vedle něj. „Jaký druh hudby to bude?"

„Klasická, Sophie." Tvář mu zářila štěstím a konečky prstů mu cukaly. „Chytrá, komplikovaná hudba."

„Aha. To je… skvělé." Sophie byla nezkušený lhář. „To bude moc prima." Ve skutečnosti by raději šla do zoo. Z klasické hudby zatím téměř nic neslyšela a byla by docela spokojená, kdyby to tak i zůstalo. Měla ráda lidové písně a hudbu, na kterou se dá tancovat; předpokládala, že jen velmi málo dětí, kterým zrovna bylo devět, by mohlo prohlásit, že mají rády klasickou hudbu, aniž by nepatrně lhaly.

Pokud šlo o Sophie, koncert nezačal slibně. Klavírní part byl dlouhý. Klavírista měl knírek a dělal obličeje, jako by ho něco moc svědilo. Alespoň tak to Sophie připadalo.

„Charlesi?" Sophie se na Charlese letmo podívala a viděla, že má rty pootevřené a vyšpulené vzhůru ve výraz naprosté sluchové blaženosti.

„Charlesi?"

„Ano, Sophie? Musíš se pokusit šeptat."

„Charlesi, jak dlouho to ještě potrvá? Teda, ne že by to nebylo úžasné.“ Sophie za zády zkřížila prsty. „Jenom mě to… zajímalo.“

„Želbůh, jen hodinu, mé dítě. Dokázal bych tady, na tomhle sedadle, strávit zbytek života. Ty ne?“

„Hmm. Hodinu?“ Sophie se snažila klidně sedět, ale bylo to těžké. Cumlala si konec copu. Krčila a natahovala prsty na nohou. Předsevzala si, marně, že si nebude okusovat nehet na palci. Už málem usnula, když se na jevišti objevily troje housle, cello a viola, doprovázené hudebníky.

Jakmile začaly hrát, hudba se změnila. Byla líbeznější, a divočejší. Sophie se řádně posadila a posunula se dopředu, zůstala sedět jen na krajíčku sedadla. Bylo to tak překrásné, až se jí obtížně dýchalo. Jestli hudba dokáže zářit, pomyslela si Sophie, pak tahle hudba září. Bylo to, jako by se každý hlas ze všech sborů města vměstnal do jediné melodie. Cítila, jak se jí zvláštně nafukuje hrudník.

„Je to jako osm tisíc ptáků, Charlesi! Charlesi! Není to jako osm tisíc ptáků?“

„Ano! Ale pššt, Sophie.“

Melodie zrychlila a Sophiin tep následoval rytmus. Zněla povědomě, a zároveň nově. Nutila ji poklepávat prsty a podupávat.

Sophie ne a ne udržet nohy v klidu. Klekla si na sedadlo. Po chvíli se odhodlala zašeptat: „Charlesi! Poslouchej! To cello zpívá, Charlesi!“

Když hudba dohrála, Sophie tleskala i poté, co obecenstvo přestalo, až dokud ji nepálily a nezrudly jí ruce. Tleskala tak

dlouho, až na dívku s vlasy barvy blesku a okem na punčoše, jejíž oči a střevíce rozsvítily celou druhou řadu, zíral úplně každý.

V té hudbě bylo něco, co Sophie připadalo důvěrně známé. „Je to," řekla Charlesovi, „jako domov. Víš, jak to myslím? Jako čerstvý vzduch."

„Vážně? Pak hádám," pravil Charles, „že ti musíme pořídit cello."

Cello, které koupili, bylo malé, ale pořád příliš velké na to, aby na něj mohla pohodlně hrát ve svém pokoji. Charles uvolnil střešní okno na půdě a ve dnech, kdy nepršelo, Sophie vylezla na střechu a hrála tam nahoře mezi holuby a spadaným listím.

Když zahrála správný tón, všechny strasti a obavy zmizely a zanechaly po sobě zářící svět. Když se Sophie o pár hodin později protáhla, zamrkala a odložila smyčec, cítila se silněji a statečněji. Bylo to, pomyslela si, jako by snědla zákusek ze šlehačky a měsíční záře. Když jí cvičení nešlo, brala to jako rutinní činnost, něco jako čištění zubů. Sophie přišla na to, že dobré a špatné dny se střídají půl na půl. Stálo to za to.

Na střeše ji nikdo nerušil. Byla to plochá šedá břidlicová střecha, lemovaná kamennou balustrádou. Ta sahala Sophie až k bradě; lidé dole při pohledu nahoru viděli jen bílou kštici a hrající loket.

„Miluju nebe," vypadlo jednou ze Sophie u večeře. Skousla si jazyk; ostatní děvčata by se smála, kdyby před nimi říkala takové věci.

Ale Charles jenom položil plátek vepřového v těstíčku na Bibli a přikývl. Řekl: „To rád slyším.“ Kydl na maso hořčici a knížku podal Sophie. „Jen chabí myslitelé nemilují nebe.“

Téměř hned, jak se Sophie naučila chodit, naučila se i šplhat. Začala se stromy, které jsou nerychlejší cestou k nebi. Charles chodil s ní. Nebyl to ten typ člověka, co by říkal: „To nedělej! Drž se pevněji!“ Stál dole a křičel. „Výš, Sophie! Ano, bravo! Podívej se na ptáky! Ptáci vypadají zespod nádherně!“

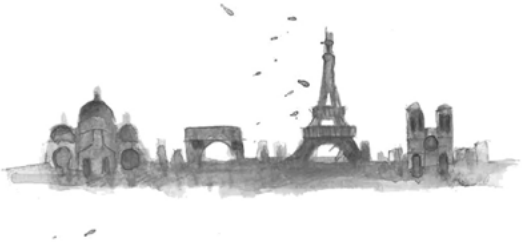

— 4 —

Původní pouzdro na cello, Sophiin záchranný člun, zůstávalo v nohách její postele. K jejím jedenáctým narozeninám na něm Charles obrousil plíseň a koupil lak.

„Jakou barvu?“ zeptal se.

„Červenou. Červená je opak mořských barev.“ Pro Sophie bylo těžké oblíbit si moře.

Charles pouzdro natřel nejjasnější červenou, co sehnal, a připevnil k němu zámek. Sophie dovnitř uložila své cennosti a půlnoční svačinky. Otevírala ho jen za odměnu, nebo když měla jednu ze svých nočních můr o temném moři.

Kdyby Sophie věděla, jak důležité se pouzdro ukáže být, nejspíš by v něm neskladovala med, který vždycky dokáže vytéct. Jenže to nevěděla. Není možné, jak Charles neustále opakoval, aby člověk věděl všechno.

Charles ji varoval, aby o pouzdru moc nepřemýšlela. „Dávej si pozor, aby sis v životě necenila špatných věcí," řekl jí. „Nevíme, jestli ti opravdu patří, Sophie. Možná si ho nebudeš moct nechat; někdo se o něj může přihlásit."

„Já vím!" zazubila se Sophie. „Někdo se o něj přihlásí. A bude to maminka. Až přijde." Sophie si pro štěstí poplivala ruku a zkřížila prsty. Bylo to jako reflex; plivala a zkřížila je každou noc asi stokrát.

„Možná to pouzdro nepatřilo tvojí matce. Třeba po něm chňapla, když se loď začala potápět. Ženy hrají na cello jen velmi zřídka, Sophie. Vlastně jsem nikdy o žádné neslyšel. U žen jsou obvyklejší housle."

„Ne," trvala Sophie na svém. „Hrála na cello. Vím to. Pamatuj si to. Pamatuju si na její prsty na smyčci."

Charles zdvořile sklonil hlavu, jako vždycky, když nesouhlasil. „Já si tu loď dobře pamatuji, Sophie. Pamatuji si tu kapelu. Ale na žádné ženy s celly si nevzpomínám, Sophie."

„Já ano."

„Ne, Sophie. Kapelu tvořili muži s kníry a pomádou ve vlasech."

„Pamatuju si to, Charlesi! Vážně!"

„Já vím." Charles měl příliš smutný výraz, aby se na něj vydržela dívat. Místo toho se Sophie mračila na své kotníky.

„Ale byla jsi malé dítě, drahoušku."

„To neznamená, že si to nepamatuju. Viděla jsem ji, Charlesi, opravdu. Pamatuju si to cello." Diskuse probíhala vždycky stejně.

Jak přimět lidi, aby vám věřili? přemýšlela Sophie. Šlo to příliš pomalu a příliš těžkopádně. Bylo to nemožné.

„Viděla jsem ji na hladině. Vážně!“ Sevřela ruce v pěst. Kdyby ho neměla tak moc ráda, plivla by na něj.

„I přesto, mé dítě, já ji neviděl. A byl jsem tam také.“ Povzdechl si tak zhluboka, až dechem rozvlnil záclony. „Vím, že je to těžké, Sophie. Život je tak těžký. Můj bože, život je ta nejtěžší věc na světě! O tom by se lidé měli zmiňovat častěji.“

Skoro každou noc Sophie chodila matku vyhlížet. Zhasla svíčku a posadila se na parapet, houpala nohama a sledovala, jak ulicí procházejí matky. Ty nejlepší měly tvář plnou důvtipu. Někdy nesly spící dítě, tlustá nemluvňata a batolata s nohama vystrčenýma do nezvyklých úhlů. Někdy, když procházely pod Sophiinýma pohupujícíma se nohama, si zpívaly.

Ten večer ale Sophie vytáhla svůj náčrtník. Byl kožený a měkký, protože ho schovávala pod polštářem. Kreslila do něj pokaždé, když měla narozeniny.

Měla tupou tužku. Aby tuhu ořezala, okousala ji. Pak zavřela oči a snažila se vzpomenout si. Nakreslila černé kalhoty, ošoupané na kolenou („ošoupání na kolenou“ se překvapivě obtížně kreslí, ale udělala, co mohla), a nad ně trup a hlavu ženy. Přikreslila jí vlasy. Neměla barevné pastelky, ale kousla se do záděry a použila trochu krve, aby je vybarvila červeně. Pak se s tužkou nad obličejem zastavila.

„Ach jo,“ zašeptala. A pak: „Mysli.“ A potom: „Prosím.“ Ale

všechno viděla rozmazaně. Nakonec nakreslila strom vlající ve větru a pak nakreslila vlasy vlající přes obličej.

Matku každý potřebuje, jako vzduch, pomyslela si, nebo vodu. I papírové matky jsou lepší než žádné; i ty vymyšlené. Matky jsou místo, kam člověk ukládá své srdce. Jsou klidná zastávka, kde člověk znova popadne dech.

Pod obrázek Sophie napsala „maminka". Prst jí stále krvácel, a tak ženě za ucho nakreslila květinu a vybarvila ji červeně.

Každou noc, než šla spát, si Sophie v duchu vyprávěla příběhy, ve kterých se pro ni matka vrátila. Byly dlouhé a ráno si je stěží pamatovala, ale končily tancem. Když vzpomínala na matku, vždycky se jí vybavil tanec.

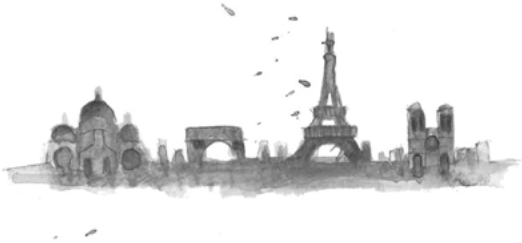

— 5 —

Když se přiblížily Sophiiny dvanácté narozeniny, skoro přestala rozbíjet talíře, a tak knížky přestěhovali z kuchyně zpátky do Charlesovy pracovny. Tam si ji Charles zavolal, aby jí předal svůj dárek. Stál na psacím stole, čtyřstěnná věž zabalená v novinovém papíře.

„Co je to?“ Vypadalo to jako skříňka do koupelny, ale to se zdálo jako nepravděpodobný dárek i od někoho tak nenormálního, jako byl Charles.

„Rozbal ho.“

Sophie papír roztrhala. „Ó!“ Dech se jí někde po cestě ven zadrhl. Byl to štos knížek, každá vázaná v jinak barevné kůži. Kůže se navzdory pošmournému dni venku leskla.

„Je jich dvanáct. Jedna za každý rok.“

„Jsou krásné. Ale… Charlesi, nebyly příšerně drahé?“ Vypadaly, že na dotek budou teplé. Taková kůže není levná.